

Slimme ontsnappingsstrategie van Waterhoentjes voor jagende Sperwer In mijn tuin overwinteren jaarlijks zeven à twaalf Waterhoentjes *Gallinula chloropus*.

Dagelijks beproeven in het koude jaargetijde ook één of twee Sperwers *Accipiter nisus* (een mannetje en een vrouwtje) hun geluk op de talloze zangvogels die afkomen op het aangeboden wintervoer én op het gemengde graan dat tweemaal daags in de ren voor mijn watervogels wordt uitgestrooid. De keuze voor de Sperwers omvat dan ook een zeer uitgebreid vast assortiment aan vogels, zoals Vinken, Groenlingen, Sijsjes, Huismussen, Ringmussen, Heggenmussen, Roodborstjes, Winterkoninkjes, Koolmezen, Pimpelmezen, Staartmezen, Merels, Zanglijsters en natuurlijk Turkse Tortels. Daarvan zijn er de laatste jaren soms wel tachtig tegelijk aanwezig. Het is dan ook niet verwonderlijk dat één van de Sperwers dikwijls aan het eind van de dag nog even een bliksembezoek komt afleggen in de hoop nog een laatste prooi te verschalken.

Omstreeks het tijdstip waarop het bezoek van de Sperwer plaatsvindt, hebben de Waterhoentjes doorgaans hun nachtleger reeds opgeslagen. Ze zijn dan letterlijk op stok gegaan in de takken van de hazelaarstruiken die boven de, ter plekke ruim tien meter brede, sloot een veilig onderkomen bieden. Enkele malen is waargenomen dat de Waterhoentjes, bij nadering van een tussen de hazelaartakken manoeuvrerend sperwervrouwtje, zich ogenblikkelijk pardoes in het water lieten vallen. Door daarin onder te duiken gaven zij de roofvogel letterlijk het nakijken. Deze ontsnappingsstrategie werkte in de waargenomen gevallen prima, maar zal beslist een ander verloop kennen wanneer de sloot met ijs bedekt is. Het is mij echter nog niet gelukt om de reactie van de Waterhoentjes in een dergelijke situatie te observeren.

■ L.M.J. van den Bergh, Bieskamp 74, 6651 JN Druten, e-mail: leo.vandenbergh@gmail.com.

Sperwer *Accipiter nisus* dekt ontbijt tafel

In de late namiddag van 12 maart 2006 zag ik vanuit het raam hoe in mijn tuin een vrouwtje Sperwer een Turkse Tortel sloeg. De prooi werd met enige moeite vliegend naar een hoop grint naast het huis verplaatst. Daar begon de Sperwer haar buit te plukken en te verorberen. Dit gehele proces was vanuit het zijraam van de woonkamer prachtig van nabij te observeren. Omdat de schemering reeds was ingevallen lukte het de Sperwer niet om deze forse prooi vóór het invallen van de duisternis in zijn geheel te verorberen. Toen de prooi voor ongeveer de helft geconsumeerd was, veegde de Sperwer haar snavel af aan het grint, nam vervolgens het karkas in haar klauwen en vloog daarmee, nog altijd met enige moeite, naar een dorre bebladerde Haagbeuk op zes meter afstand vanaf de plukplaats. Daar manoeuvreerde ze geruime tijd wat onhandig en zo op het oog zoekend tussen het gebladerte en vloog daarna met haar prooi naar de ren van mijn ganzen, waar ze kortstondig op de grond neerstreek. Amper een halve minuut later vloog ze rechtstreeks naar de buxushaag, die de afscheiding vormt tussen de tuin en de ren. Ze landde vervolgens met haar prooi midden op de circa twee meter brede haag en drapeerde het restant van de Turkse Tortel daar zodanig tussen het gebladerte, dat deze grotendeels aan het oog onttrokken was. Daarna vloog ze weg naar haar overnachtingsplek. Omdat ik de volgende ochtend vroeg van huis moest was ik helaas niet in de gelegenheid om rechtstreeks waar te nemen of de Sperwer bij het aanbreken van de dag daadwerkelijk ter plekke verscheen om haar ontbijt te verorberen, maar bij controle om 05.30 uur (in volslagen duisternis) lag de prooi nog altijd op de heg, terwijl deze om 11.00 uur verdwenen bleek te zijn. Het lijkt er dus op dat de Sperwer haar prooi 'weloverwogen' verstoppt heeft teneinde de

volgende ochtend niet met een lege maag op jacht te hoeven gaan.

Of dit gedrag tot de vaste voedselstrategie van de Sperwer behoort is lastig vast te stellen, omdat het van nabij waarnemen van een avondmaal van deze roofvogel bij invallende duisternis op zichzelf reeds een toevalstreffer is. In ieder geval heb ik hierover niets in de literatuur kunnen vinden.

■ L.M.J. van den Bergh, Bieskamp 74, 6651 JN Druten, e-mail: leo.vandenbergh@gmail.com.

Inzenden van waarnemingen

Waarnemingen bij voorkeur inzenden via de website **Waarneming.nl** (<http://www.waarneming.nl>) met gebruikmaking van de werkgroep 'Het Vogeljaar'. U moet daarvoor wel geregistreerd zijn als gebruiker van deze werkgroep. Zie voor aanwijzingen *het Vogeljaar* 53 (6): 285.

U kunt ook waarnemingen inzenden naar de redactie, ter attentie van Gerbert Strang, e-mail: gerbert.strang@hetnet.nl. Indien dat niet mogelijk is per post naar: G. Strang, Haverdreef 55, 7006 LH Doetinchem.

Zie voor de criteria voor het inzenden van waarnemingen *het Vogeljaar* 53 (6): 286. Inlichtingen kunnen ook verkregen worden via Gerbert Strang of kijk op de website van *het Vogeljaar*. Zie daarvoor: <http://www.vogeljaar.nl/waarnemingen.html>.

Een foto van een waarneming wordt erg op prijs gesteld en wordt, indien geschikt, bij selectie van de waarneming opgenomen in *het Vogeljaar*.

Veldwaarnemingen CCLVII

Roodkeelduiker

26-10-06 15 Ameland - Noordzee t.h.v. Nes (Frl.). M. Stienstra.

Parelduiker

29-12-06 1 Stroombroek, gem. Doetinchem (Gld.). E. de Waard.

Ijsduiker

06-12-06 1 Harderhaven, Zeewolde (Flev.). E. Winkel.

Kuifduiker

23-11-06 1 Bocht van Molkwerum (Frl.). P. de Boer.

Roerdomp

23-11-06 1 Bocht van Molkwerum (Frl.). P. de Boer.

29-11-06 1 De Groote Wije, Botshol (U.). G. Hiemstra.

Kleine Zilverreiger

05-11-06 1 Lauwersmeer (Gr.). P. de Boer.

Grote Zilverreiger

04-10-06 2 Ryptsjerksterpolder west, Ryptsjerk (Rijperkerk) (Frl.). M. Stienstra.

20-10-06 6 Workumerwaard - Uitkijkplateau (Frl.). E.W.F. Brandenburg.

22-10-06 1 Hilversumse Bovenmeent, Hilversum (N.-H.). J. Groen.

25-10-06 4 Steile Bank, Oudemirdum (Frl.). E.W.F. Brandenburg.

28-10-06 1 Gaast, Wûnseradiel (Frl.). E.W.F. Brandenburg.

08-11-06 2 Maatpolder, Eemnes (U.). J. Groen.

09-11-06 1 Ryptsjerk-Noord, Ryptsjerk (Rijperkerk) (Frl.). M. Stienstra.

09-11-06 1 Sierdswiel / Houtwielen, Gytsjerk (Frl.). M. Stienstra.

27-11-06 11 Piaam - Buitengebied (Frl.). E.W.F. Brandenburg.

28-11-06 1 Ter Horst, Voorschoten Z.-H. R. Schuttenhelm.

Zwarte Ibis

09-10-06 1 Balgzandpolder (N.-H.). P. van Wetter.

Parelduiker *Gavia arctica*,
Stroombroek gem.
Doetinchem Gld.
Foto: E. de Waard.

Witoogeend *Aythya nyroca*.
Foto: E. Winkel.

Lepelaar

- 10-10-06 1 Kimswerd (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
12-10-06 3 Hegewiersterfjild, Harlingen (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
25-10-06 1 Steile Bank, Oudemirdum (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
27-11-06 1 Hondsbossche Zeewering.
(N.-H.). Ruud Costers. Juveniel.

Flamingo

- 25-10-06 5 Steile Bank, Oudemirdum (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.

Chileense Flamingo

- 25-10-06 26 Steile Bank, Oudemirdum (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.

Kleine Zwaan

- 10-11-06 4 Gooise Zomerkade, Huizen
(N.-H.). J. Groen.

Wilde Zwaan

- 04-11-06 28 Hurdegaryp (Hardegarijp) (Frl.).
M. Stienstra.
19-11-06 5 Drents Friese Woud -
Aekingerzand (Kale Duinen),
Appelscha (Frl.). M. Stienstra.

Zwarte Zwaan

- 25-10-06 6 Steile Bank, Oudemirdum (Frl.).
E.W.F. Brandenburg. Paar met 4
heel kleine jongen.

Kleine Rietgans

- 20-10-062000 Oudega - West, Wymbritseradiel
(Frl.). E.W.F. Brandenburg.

Dwerggans

- 22-10-06 5 Tibma, Ee Dongeradeel (Frl.).
M. Stienstra.

Indische Gans

- 22-09-06 1 Workumerwaard (Frl.). J. Weel.
20-10-06 1 Workum - Buitengebied (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
25-10-06 5 Zuiderfennenspolder Oost,
Gaasterland (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
14-11-06 1 Harlingervaart, Harlingen (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.

Sneeuwgans

- 08-10-06 1 Idzega Wymbritseradiel (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
20-10-06 1 Oudega-West, Wymbritseradiel
(Frl.). E.W.F. Brandenburg.

IJsdulker *Gavia immer*
6 december 2006,
Harderhaven, Zeewolde.
Foto: E. Winkel.

Witoogeend *Aythya nyroca*, 12 januari 2007, Oude IJssel, Gendringen.
Foto: E. de Waard.

Grote Canadese Gans

- 14-10-06 160 Meppel (Dr.). R. Schut.
08-11-06 12 Eempolders, Eemnes (U.).
J. Groen.

Kleine Canadese Gans

- 08-11-06 24 Eempolders, Eemnes (U.).
J. Groen.

Brandgans

- 08-11-06 6 Maatpolder, Eemnes (U.).
J. Groen.

Zwarte Rotgans

- 12-10-06 2 Texel (N.-H.). P. van Wetter &
E. de Weerd.

Casarca

- 30-09-06 1 Wolvega (Frl.). P. de Boer.
25-10-06 7 Oudemirdum - Hege Gerzen,
Gaasterland (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.

Muskuseend

- 25-11-06 6 Bolsward (Frl.).
E.W.F. Brandenburg. 4
juvenielen met ouders.
27-11-06 1 Piaamergeul, Piaam Wûnseradiel
(Frl.). E.W.F. Brandenburg.

Grote Tafeleend

- 07-10-06 1 Castricum (N.-H.). P. van Wetter.

Witoogeend

- 12-01-07 1 Oude IJssel, Gendringen (Gld.).
E. de Waard.

IJseend

- 11-11-06 1 Diependal (Dr.). P. van Wetter &
E. de Weerd. Vrouwtje, zeer
zeldzaam (2e of 3e waarneming
in de provincie).

Rosse Stekelstaart

- 02-10-06 1 Botshol, Vinkeveen (U.).
G. Hiemstra.

Rode Wouw

- 07-09-06 1 Workum (Frl.). P. de Boer.

Zeearend

- 18-11-06 1 De Wieden (Dr.). P. van Wetter &
E. de Weerd. In tweede
winterkleed.

Bruine Kiekendief

- 12-10-06 1 Ryptsjerksterpolder-West,
Ryptsjerk (Rijperkerk) (Frl.).
M. Stienstra. Vrouwtje.
12-10-06 1 Zomerhuisbos, Lauwersmeer
(Frl.). M. Stienstra.

Blauwe Kiekendief

- 26-10-06 1 Strandweg, Ameland (Frl.).
M. Stienstra. Vrouwtje.
28-10-06 1 Gaast, Wûnseradiel (Frl.).
E.W.F. Brandenburg. Mannetje.
16-11-06 1 Veerdam, Holwerd (Frl.).
M. Stienstra. Vrouwtje.
26-11-06 1 De Pomp, Lauwersmeer (Frl.).
M. Stienstra. Vrouwtje.

Ruigpootbuizerd

- 28-10-06 2 Schiermonnikoog (Frl.).
P. de Boer.
05-11-06 1 Zoutkamp (Gr.). P. de Boer.
26-11-06 1 De Pomp, Lauwersmeer (Frl.).
M. Stienstra.
26-11-06 1 Veeroosters, Oostvaardersplassen
(Flev.). P. van Wetter.

Visarend

- 10-09-06 1 Grote Wielen, Leeuwarden (Frl.).
P. de Boer.
14-01-06 1 Wanneperveen (Dr.). R. Schut.

Smelleken

- 05-09-06 1 Tjerkwerd (Wûnseradiel) (Frl.).
J. Weel.

Boomvalk

- 01-10-06 2 Bolsward-Zuidoost (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.

Slechtvalk

- 04-10-06 1 Ryptsjerksterpolder-West,
Ryptsjerk (Rijperkerk) (Frl.).
M. Stienstra.
14-10-06 1 Scharnegoutum (Wûnseradiel)
(Frl.). E.W.F. Brandenburg.
Mannetje.
14-10-06 1 Hichtum (Wûnseradiel) (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
14-10-06 1 Buitengebied, Witmarsum (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
14-10-06 2 Hartwerd (Wûnseradiel) (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
19-10-06 1 Terschelling-Harlingen
(Veerdienst) (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
10-11-06 1 Arum (Wûnseradiel) (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
10-11-06 1 Kie, Franekeradeel (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
10-11-06 1 Lutjellum, Franekeradeel (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
10-11-06 3 Buitengebied, Tirns
(Wimbitseradiel) (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
17-11-06 1 Steile Bank, Oudemirdum (Frl.).
E.W.F. Brandenburg. Vrouwtje.
19-11-06 1 Terschelling (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
23-11-06 1 Amsterdam (N.-H.). J.R. Odink.
27-11-06 1 Gaarkeuken, Zuidhorn (Gr.).
M. Stienstra.
30-11-06 2 Bolsward (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.

Waterral

27-11-06 1 Cirkelbos, Almere (Flev.).
J. Groen.

Kraanvogel

27-11-06 120 De Maten, Apeldoorn (Gld.).
Klaas Nauta.
27-11-06 25 Planken Wambuis, Hoge Veluwe
(Gld.). G. van Nie.

Kemphaan

01-10-06 10 Lauwersmeer, Ezumakeeg-Zuid
(Frl.). M. Stienstra.

Bokje

13-10-06 1 Bergumermeer (Frl.). P. de Boer.
15-11-06 8 Rietputten, Maassluis (Z.-H.).
L. Batenburg & D. Sparreboom.

Grauwe Franjepoot

01-10-06 2 Lauwersmeer, Ezumakeeg-Noord
(Frl.). M. Stienstra. Juveniel.
03-10-06 2 Skrok (Britsaard Littenseradiel)
(Frl.). E.W.F. Brandenburg.
Juveniel.

Kleine Jager

29-10-06 2 Lauwerssluizen, Lauwersmeer
(Frl.). M. Stienstra.

Dwergmeeuw

09-11-06 1 Lauwersoog-Haven (Gr.).
M. Stienstra.

Pontische Meeuw

08-10-06 1 Lauwersmeer, Ezumakeeg-Noord
(Frl.). M. Stienstra. Juveniel.

Grote Burgemeester

29-10-06 1 Den Helder (N.-H.). P. van Wetter.

Kleine Alk

26-10-06 9 Ameland - Noordzee t.h.v. Nes
(Frl.). M. Stienstra.
04-11-06 9 Camperduin (N.-H.). P. van Wetter
& E. de Weerd.

Papegaaiduiker

04-10-06 1 Camperduin (N.-H.). P. van Wetter.

Velduil

25-09-06 1 Workumerwaard (Frl.). J. Weel.

Ijsvogel

28-09-06 1 Drachten (Frl.). P. de Boer.
28-09-06 1 Leeuwarden (Frl.). P. de Boer.
08-10-06 1 Bolsward-Zuidoost (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
18-10-06 1 Meppel (Dr.). R. Schut.
18-10-06 2 Rietputten, Maassluis (Z.-H.).
L. Batenburg.
21-10-06 1 Maatpolder, Eemnes (U.).
J. Groen.
27-10-06 1 Harlingen-Zuid (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
02-11-06 1 Harlingen-Zuid (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.
18-11-06 1 Kathedralenbos, Almere (Flev.).
J. Groen.
19-11-06 1 Cirkelbos, Almere (Flev.).
J. Groen.
26-11-06 1 De Pomp, Lauwersmeer (Frl.).
M. Stienstra.

Hop

07-10-06 1 Castricum (N.-H.). P. van Wetter.

Grote Bonte Specht

30-12-06 1 Het Laar, Deventer. E. Winkel.

Strandleeuwerik

09-11-06 2 Ternaard 't Schoor, Wierum,

**Grote Bonte Specht *Dendrocopos major*,
30 december 2006, Het Laar, Deventer.**
Foto: E. Winkel.

16-11-06 18 Dongeradeel (Frl.). M. Stienstra.
Noord-Friesland buitendijks (Frl.).
P. de Boer.

Rotszwaluw

18-11-06 2 Hoorn (N.-H.). P. van Wetter &
E. de Weerd. Ingediend bij CDNA,
eerste geval voor Nederland.

Duinpieper

12-10-06 1 Texel (N.-H.). P. van Wetter.

Siberische Boompieper

15-10-06 1 Schiermonnikoog (Frl.).
P. van Wetter. Ingediend bij
CDNA.

Grote Gele Kwikstaart

15-11-06 1 Aqua Zoo / Wielsicht /
Koekoekspetten, Leeuwarden
(Frl.). M. Stienstra.

Blauwstaart

08-01-07 1 Zandvoort (N.-H.). J. van 't Hof &
K.J. Eigenhuis. Ingediend bij
CDNA.

Paapje

20-10-06 1 Workum - Buitengebied (Frl.).
E.W.F. Brandenburg.

Roodborstapuit

08-10-06 1 Lauwersmeer, Kollumerwaard
(Frl.). M. Stienstra.

Beflijster

26-10-06 1 Strandweg, Ameland (Frl.).
M. Stienstra.

Waterrietzanger

25-06-06 1 Westbroek (U.). H. van de Kolk,

**Blauwstaart *Tarsiger cyanurus*, 8 januari 2007,
Zandvoort.**
Foto: J. van 't Hof.

Siberische Tjiftjaf
Gooierhoofd, Huizen (N.-H.).
Foto: E. Winkel.

M.C. Peterse & W. Gispén.

Kleine Spotvogel

09-10-06 1 Maasvlakte (Z.-H.). P. van Wetter.
Ingediend bij CDNA.

Pallas Boszanger

04-11-06 1 Wijk aan Zee (Z.-H.).
P. van Wetter & E. de Weerd.

Bladkoning

12-10-06 1 Texel (N.-H.). P. van Wetter &
E. de Weerd.

02-11-06 1 Hurdegaryp Hardegarijp, (Frl.).
M. Stienstra. Bij de ijsbaan,
duidelijk gehoord en gezien.

Siberische Tjiftjaf

06-12-06 1 Gooierhoofd, Huizen (N.-H.).
E. Winkel.

Klapekster

19-11-06 1 Drents Friese Woud-

Aekingerzand (Kale Duinen),
Appelscha (Frl.). M. Stienstra.
19-11-06 1 Fochteloërveen, Ravenswoud
(Frl.). M. Stienstra.

Russische Kauw

17-11-06 1 De Wolden (Dr.). R. Schut. De
witte zijhalsvlekken waren zo
sprekend, dat de vogel reeds op
ruime afstand kenbaar was.

Raaf

29-10-06 2 Hoog Buurlo, Apeldoorn (Gld.).
J. Groen.

10-11-06 1 Warandebbergen, Huizen (N.-H.).
J. Groen.

Frater

12-10-06 1 Lauwersoog-Haven (Gr.).
M. Stienstra.

09-11-06 8 Ternaard - 't Schoor, Wierum,
Dongeradeel (Frl.). M. Stienstra.

Sneeuwgor

09-11-06 30 Ternaard - 't Schoor, Wierum,
Dongeradeel (Frl.). M. Stienstra.

16-11-06 1 Veerdam, Holwerd (Frl.).
M. Stienstra.

29-11-06 17 Strand Stenen Man, Harlingen
(Frl.). E.W.F. Brandenburg.

Zwartkopgor

17-10-06 1 Brouwersdam (Z.). P. van Wetter.
Ingediend bij CDNA.

Halsbandparkiet

11-10-06 2 Rietputten/Oeverbos, Maassluis
(Z.-H.). L. Batenburg.